

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2015. március 5.*ⁱ

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Állami támogatások – Kölcsönrel kapcsolatban nyújtott állami garancia – 2011/346/EU határozat – Az érvényességre vonatkozó kérdések – Elfogadhatóság – Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése – Indokolás – A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége – Az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja – Valamely tagállam gazdaságában bekövetkezett súlyos zavar”

A C-667/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunal do Comércio de Lisboa (Portugália) a Bírósághoz 2013. december 16-án érkezett, 2013. október 17-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Estado português**

és

a felszámolás alatt álló **Banco Privado Português SA,**

a **Massa Insolvente do Banco Privado Português SA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök, K. Lenaerts, a Bíróság elnökhelyettese (előadó), J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev és J. L. da Cruz Vilaça bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a felszámolás alatt álló Banco Privado Português SA és a Massa Insolvente do Banco Privado Português SA képviselőjében M. Ferreira Santos és R. Leandro Vasconcelos advogadas,
- a portugál kormány képviselőjében L. Inez Fernandes és A. Cunha, meghatalmazotti minőségben, segítők: M. Pena Machete és G. Reino Pires advogados,

* Az eljárás nyelve: portugál.

– az Európai Bizottság képviselőiben M. França, L. Flynn és M. Afonso, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egyrészt a Portugália által a BPP számára állami garancia formájában nyújtott C 33/09 (korábbi NN 57/09, CP 191/09) állami támogatásról szóló, 2010. július 20-i 2011/346/EU bizottsági határozat (HL 2011. L 159., 95. o.) érvényességére, másrészt az [EUMSZ 108. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 14. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet az Estado português (portugál állam) és a felszámolás alatt álló Banco Privado Português SA (a továbbiakban: BPP), valamint a Massa Insolvente do Banco Privado Português SA (a BPP felszámolási vagyonszösszege) közötti jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya ezen állam követelésének a felszámolási eljárás keretében kielégítendő követelések közé történő felvétele 24 462 921,24 euró esedékes kamatokkal növelt összegének erejéig, amely összeg a BPP-nek nyújtott 450 millió euró összegű kölcsön fedezetül ezen állam által e banknak biztosított állami garancia formájában (a továbbiakban: garancia) jogellenesen nyújtott támogatás visszatérítésének felel meg.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 659/1999 rendelet

- 3 A 659/1999/EK rendelet 1. cikkének f) pontja a jogellenes támogatást olyan új támogatásként határozza meg, amelyet az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével vezettek be.
- 4 E rendeletnek „A támogatás visszatérítése” [helyesen: visszatéríttetése] című 14. cikke így rendelkezik:

„(1) Amennyiben a jogellenes támogatások esetén elutasító határozat születik, a Bizottság dönt arról, hogy az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatásnak a kedvezményezettől történő visszavételére (a továbbiakban: »visszatérítési [helyesen: visszatéríttetési] határozat«). A Bizottság nem követeli meg a támogatás visszatérítését [helyesen: visszatéríttetését], amennyiben az ellentétes a közösségi jog valamelyik általános elvével.

(2) A visszatérítési [helyesen: visszatéríttetési] határozat szerint visszatérítésre kerülő [helyesen: visszatéríttetendő] támogatás magában foglalja a Bizottság által megfelelő kamatlábbal meghatározott kamatot. A kamat attól a naptól esedékes, amikor a jogellenes támogatást a kedvezményezett rendelkezésére bocsátották, addig a napig, amíg visszafizetésre nem került.

(3) Az [Európai Unió] Bíróságának a [z EUMSZ 278. cikk] értelmében hozott határozatának sérelme nélkül, a visszatérítést [helyesen: visszatéríttetést] késedelem nélkül és az érintett tagállam nemzeti joga szerinti eljárás keretében kell végrehajtani, feltéve hogy e rendelkezések lehetővé teszik a Bizottság határozatának azonnali és hatékony végrehajtását. Ebből a célból és a nemzeti bíróságok

előtt zajló eljárás esetén – a[z uniós] jog sérelme nélkül – az érintett tagállamok meghozzák a jogrendszerük szerint rendelkezésre álló szükséges intézkedéseket, beleértve az átmeneti intézkedéseket is.”

A 2009. március 13-i határozat

- 5 Az NN 71/08. sz. állami támogatás – Portugália, Auxílio estatal ao Banco Privado Português – BPP-ről szóló, 2009. március 13-i C(2009) 1892 végleges határozatban (HL C 174., 1. o.; a továbbiakban: 2009. március 13-i határozat) a Bizottság sürgősségi intézkedésként úgy határozott, hogy nem emel kifogást a BPP számára az Estado português által, hat portugál bank által finanszírozott 450 millió euró összegű kölcsön fedezetéül, garancia formájában nyújtott állami támogatással szemben. Ezt a garanciát az EK 87. cikk (3) bekezdésének b) pontja – jelenleg az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja – alapján engedélyezték hat hónapos időszakra, azaz 2009. június 5-ig.
- 6 E határozat (34) preambulumbekzdéséből következik, hogy a támogatás Bizottság általi értékelése nem befolyásolja azt az értékelést, amelyet a Bizottságnak akkor kellene elvégeznie, ha az intézkedést meghosszabbítanák a fenti pontban említett határidőn túl.
- 7 Az említett határozat (39) preambulumbekzdése kimondja:

„A nyújtott biztosítékok magas szintje ellenére a [...] garancia ellentételezése továbbra is jelentősen alacsonyabb annál, mint amekkorát a súlyos helyzetbe került bankok esetében általában megfelelőnek tartanak. A Bizottság úgy véli, hogy csak kivételesen tekinthet ilyen ellentételezést megfelelőnek, amennyiben az biztosítja a [BPP] túlélését egy rövid megmentési időszakig. Egyébiránt az ellentételezés ilyen szintjének engedélyezése szerkezetátalakítási terv benyújtásához van kötve. A Bizottság arra számít, hogy a BPP javára történő állami beavatkozás költségei hosszú távon tükröződnek a konszolidáció[já]t célzó szerkezetátalakítási tervben [...] és hogy az engedélyezett támogatás versenyre gyakorolt hatását figyelembe veszik a kiegyenlítő intézkedések keretében. Ebben az összefüggésben a Bizottság ugyancsak emlékeztet – és azt kedvezően nyugtázza – a portugál hatóságok azon aktusára, amellyel vállalják szerkezetátalakítási tervnek a [BPP]-nek nyújtott támogatási intézkedés időpontjától számított hat hónapon belüli, azaz 2009. június 5-ig történő benyújtását”.
- 8 A Bizottság a 2009. március 13-i határozat (41) preambulumbekzdésében emlékeztet arra, hogy az olyan támogatás bármely esetleges meghosszabbítását, amelynek időtartama hat hónapra van korlátozva, jóváhagyás céljából be kell jelenteni [nem hivatalos fordítás].

A 2011/346 határozat

- 9 A 2011/346 határozat (9), (12), (13) és (19)–(24) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„(9) A BPP portugáliai székhelyű pénzügyintézmény, amely magánbanki, vállalati tanácsadói és magántőke-szolgáltatásokat nyújt. [...] A BPP Portugáliában, Spanyolországban, valamint kisebb mértékben Brazíliában és Dél-Afrikában van jelen.

[...]
- (12) 2008. november 24-én a BPP tájékoztatta a Portugál Központi Bankot (a továbbiakban: Portugál Bank), hogy fennáll annak a kockázata, hogy nem tud eleget tenni fizetési kötelezettségeinek. A BPP számára ezt követően lehetővé tették, hogy 2008. december 1-jétől valamennyi kifizetését felfüggeszse.

(13) 2008. december 5-én a BPP az alábbiakban ismertetett feltételek mellett 450 millió [euró] összegű kölcsönt kapott, amelyhez garanci[a kapcsolódott]. A kölcsön és a garancia csupán a BPP-nek a 2008. november 24-én a mérlegbe bevezetett kötelezettségeit fedezte, valamint a kölcsön csak a betétesek és más hitelezők kifizetésére volt felhasználható, nem pedig a csoport más tagjai kötelezettségeinek fedezésére.

[...]

(19) A sürgősségi támogatási intézkedés Bizottság általi vizsgálata kapcsán Portugália kötelezettséget vállalt arra, hogy az állami beavatkozást követő hat hónapon belül (azaz 2009. június 5-ig) benyújtja a BPP szerkezetátalakítási tervét.

(20) A 2009. március 13-i határozatában a Bizottság az intézkedést az állami garancia nyújtásától számított hat hónapos időszakra, azaz 2009. június 5-ig jóváhagyta. A Bizottság szükségesnek ítélte meg a szerkezetátalakítási terv 2009. június 5-ig történő benyújtását, az ellentételezés kivételesen alacsony szintje miatt.

(21) A garancia érvényességének az eredeti hat hónapos időszakon túli meghosszabbítása érdekében a portugál hatóságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy egy specifikus értesítést nyújtanak be a Bizottságnak.

(22) A fent említett kötelezettségeinek Portugália nem tett eleget.

[...]

(23) A 2009. június 23-i elektronikus levelében Portugália tájékoztatta a Bizottságot arról, hogy a [...] garancia további hat hónapos időszakra való meghosszabbításáról határozott (a Pénzügyminisztérium 2009. június 5-i 13364-A/2009 sz. határozata). Portugália azonban nem jelentette be a meghosszabbítást a Bizottságnak, és a jóváhagyását sem kérte.

(24) Mivel a Bizottság a támogatást 2009. június 5-ig hagyta jóvá, a megmentési támogatás 2009. június 6-ával jogellenessé vált.”

¹⁰ A garanciának az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének értelmében vett „állami támogatásnak” való minősítésével kapcsolatban a 2011/346 határozat (57)–(60) preambulumbekkezdése az alábbiakat mondja ki:

„(57) A [...] 2009. március 13-i határozat szintén megállapította, hogy a [...] garancia lehetővé tette a BPP számára, hogy hasonló körülmények között lévő vállalkozások számára a piacon általában rendelkezésre álló pénzügyi feltételeknél kedvezőbben jusson hozzá a kölcsönhöz abban a valószínűtlen esetben (ahogy azt a portugál hatóságok is elismerték), ha az ilyen kölcsön egyáltalán rendelkezésre állt volna. E tekintetben [a 2009. március 13-i] határozat már megállapította, hogy a 20 bázispontnak megfelelő díj jóval az Európai Központi Bank 2008. október 20-i ajánlása alkalmazásából eredő szint alatt volt. A biztosítékok magas szintje ellenére a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az állami garancia ellentételezése jelentősen alacsonyabb volt annál, mint amekkorát a súlyos helyzetbe került bankok esetében általában megfelelőnek tartanak. Az ellentételezést csak a megmentési szakaszban tekintették megfelelőnek, azzal a feltétellel, hogy a szerkezetátalakítási tervet 2009. június 5-ig benyújtják.

(58) A többi bankkal ellentétben, amelyek nem élveztek kölcsönökhöz nyújtott állami garanciát, a BPP gazdasági előnyhöz jutott azáltal, hogy az állami garanciára kiszabott díj a piaci szintnél alacsonyabb volt.

- (59) Nem elfogadható a portugál hatóságok által előterjesztett érv, amely szerint a BPP 2008. december 1-jét követően nem működött a piacon. Mivel a BPP banki engedélyét a Portugál Bank csak 2010. április 15-én vonta vissza, a BPP rövid időn belül beléphetett, illetve újra beléphetett volna a piacra. A BPP helyreállítási tervei, amelyet [helyesen: amelyeket] 2008 decembere és 2009 áprilisa között nyújtottak be, valóban azt mutatják, hogy a banknak lehetősége volt gazdasági tevékenységet folytatni a megmentési intézkedés következményeként. A BPP tevékenysége, valamint a nemzeti és nemzetközi pénzügyi piacokon betöltött szerepe miatt lehetséges, hogy ez az előny az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében hatással van a versenyre és a tagállamok közti kereskedelemre. A BPP csak 2010. április 15-től, azaz a banki engedélye visszavonásával veszítette el a képességét, hogy újra belépjen a piacra, és esetleg torzítsa a versenyt és befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet.
- (60) A fentiek alapján a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a [...] garancia gazdasági előnyhöz juttatta a BPP-t azáltal, hogy Portugáliának tulajdonítható állami forrásokat használtak fel. Ez az előny az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében a verseny és a tagállamok közti kereskedelem torzításával fenyeget. Az intézkedés ezért állami támogatásnak minősül.”
- 11 E támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban e határozat (65), (67), (68) és (70)- (72) preambulumbekzdése az alábbiakat mondja ki:
- „(65) A Bizottság már tudomásul vette, hogy a jelenlegi pénzügyi világválság komoly zavart okozhat egy tagállam gazdaságában, és a bankokat támogató intézkedések e zavar elhárítására alkalmasnak ítéltetők. Mindezt már megerősítette [A Bizottság közleménye – Az állami támogatásokról szóló szabályoknak a pénzügyi intézetek vonatkozásában a jelenlegi pénzügyi világválsággal összefüggésben tett intézkedésekre történő alkalmazása (HL C 270., 8. o.); a továbbiakban: a bankokról szóló közlemény].
- [...]
- (67) Miközben az ismételt felkérések és a tájékoztatásnyújtási felszólítás ellenére sem nyújtotta be a szerkezetátalakítási tervet [...], Portugália kétszer is meghosszabbította a garanciát előzetes bejelentés és a Bizottság jóváhagyása nélkül.
- (68) [...]A [2009. március 13-i] hozott határozat a[...] támogatás [helyesen: a[...] garancia] jóváhagyását a portugál hatóságok azon kötelezettségéhez kötötte, amely szerint a szerkezetátalakítási tervet hat hónapon belül benyújtják. E kötelezettségüknek a portugál hatóságok nem tettek eleget.
- [...]
- (70) [...] a szerkezetátalakítási terv benyújtására vonatkozó kötelezettség tekintetében [...] tény marad, hogy a szerkezetátalakítási tervet nem nyújtották be a megmentési célú támogatásról hozott határozatban megszabott időn [2009. március 13-án] belül, ezért a jóváhagyás alapja megszűnt.
- (71) A garancia árképzése a bankokról szóló közlemény szerint általában megkövetelt szint alatt volt ahhoz, hogy összeegyeztethető támogatásnak tekintsék, és a [2009. március 13-i] határozatban a Bizottság az árképzés ezen szintjét csak Portugália azon kötelezettségvállalása alapján fogadta el, hogy az ország szerkezetátalakítási vagy felszámolási tervet nyújt be, amely kellőképpen minimalizálta volna a verseny torzulását. 2009. június 5-ig egyetlen ilyen tervet sem nyújtottak be, ezért a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy sem a [...]garancia, sem pedig annak 2009. június 5-ét követő meghosszabbítása nem egyeztethető össze a belső piaccal.

(72) Bár Portugália nem nyújtotta be a BPP szerkezetátalakítási tervét, a portugál hatóságok olyan információkat szolgáltatottak, amelyek bizonyítják, hogy a BPP banki engedélyének visszavonásával 2010. április 15-én megkezdett felszámolási eljárás a bank felszámolásához vezet. Ezenfelül a BPP részvényesei nem részesülnek semmilyen kompenzációban azon összegek felett, amelyek magából a felszámolási eljárásból erednek. Ezen információ alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a jövőben a BPP tekintetében nem fenyeget a verseny torzulásának kockázata. Ez a következtetés azonban nem orvosolja azt, hogy a Portugália által 2008. december 5. és 2010. április 15. között nyújtott intézkedés nem összeegyeztethető.”

- 12 A 2011/346 határozat 1. cikke kimondja, hogy „[a] 450 millió [eurós] kölcsönrel kapcsolatban Portugália által az [EUMSZ] 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével a [BPP] számára jogellenesen nyújtott garancia nem egyeztethető össze a belső piaccal”.
- 13 E határozat 2. cikkének (1) bekezdése értelmében „Portugáliának vissza kell fizetnie a kedvezményezett az 1. cikkben említett támogatást”.
- 14 Az említett határozat 3. cikkének (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy „[a]z 1. cikkben említett támogatás visszafizetésének haladéktalanul és hatékonyan kell megtörténnie”.

A portugál jog

- 15 A 2004. március 18-i 53/2004 törvényerejű rendelettel jóváhagyott, a vállalkozások fizetési képtelenségéről és konszolidációjáról szóló törvény (Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas; a továbbiakban: CIRE) 91. cikkének (2) bekezdése így rendelkezik:

„A fizetési képtelenség megállapításának időpontjában még esedékessé nem vált minden olyan kötelezettséget, amely után ügyleti kamat nem jár, vagy amely után a törvényes kamatnál alacsonyabb mértékű kamat jár, azon csökkentett összegben kell tekintetbe venni, amelynek a törvényes mértékű kamattal vagy a törvényes és a megállapodás szerinti kamat különbözete szerinti mértékű kamattal növelt összege az esedékességet megelőző időszakra a szóban forgó kötelezettség összegének felel meg.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 16 2010. szeptember 9-én az Estado português a CIRE rendelkezései alapján kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz a 2011/346 határozattal elrendelt visszatérítetéből eredő követelésének a felszámolási eljárás keretében kielégítendő összegek közé való felvétele és engedélyezése iránt.
- 17 E kérelemmel szemben a Massa Insolvente do Banco Privado Português SA kifogást emelt a kérdést előterjesztő bíróság előtt arra hivatkozva, hogy a 2011/346 határozat jogellenes, amelynek folytán az Estado português követelése minden jogalapot nélkülöz.
- 18 Ennek alapján indítottak 2011. szeptember 9-én az alapeljárás alperesei keresetet a 2011/346 határozat megsemmisítése iránt az Európai Unió Törvényszéke előtt, amely azt 2014. december 12-én elutasította (Banco Privado Português és Massa Insolvente do Banco Privado Português kontra Bizottság ítélet, T-487/11, EU:T:2014:1077).
- 19 Időközben, mivel az ügy a Törvényszék előtt folyamatban volt, a kérdést előterjesztő bíróság felfüggesztette az eljárást a 2011/346 határozat jogszerűségét megerősítő vagy jogellenességét megállapító határozat meghozataláig. Az Estado português e felfüggesztő határozattal szemben

ugyanakkor fellebbezéssel élt a Tribunal da Relação de Lisboa (lisszaboni fellebbviteli bíróság) előtt, amely elrendelte az eljárás folytatását, és emlékeztetett arra a lehetőségre, hogy az eljáró bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordulhat a Bírósághoz.

- 20 A kérdést előterjesztő bíróság kételyeket táplál a 2011/346 határozat érvényessége tekintetében. Először is, a garancia EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” való minősítésével kapcsolatban e bíróság emlékeztet arra, hogy e rendelkezés alkalmazásának feltételei között nem az szerepel, hogy a tagállamok közötti kereskedelmet a szóban forgó intézkedés egyszerűen érintheti, hanem hogy azt ténylegesen érinti is. Márpedig a 2011/346 határozat indokolása alapján nem vonható le az a következtetés, hogy a Bizottság megállapította volna, hogy a garancia ténylegesen érintette a tagállamok közötti kereskedelmet. Egyebekben az említett bíróság szerint a tényállási elemekből nem vonható le szükségszerűen ilyen érintettség fennállása. E bíróság erre vonatkozóan emlékeztet arra, hogy amint az a 2011/346 határozat (77) preambulumbekkezdéséből kiténik, a garanciát kölcsön fedezése céljából nyújtották a BPP-nek, és azt a BPP azon hitelezőinek kifizetésére használták, akiknek a hitele esedékes volt, illetve akik hitelkerete lejárt, valamint hogy 2008. december 1-jén a BPP abbahagyta piaci működését.
- 21 Másodsorban, ami a támogatás összeegyeztethetőségének értékelését illeti, a kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet arra, hogy a 2009. március 13-i határozat kimondta, hogy a garancia az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja értelmében összeegyeztethetőnek tekinthető a belső piaccal egy hat hónapos időszak folyamán, amely az említett garancia nyújtásának időpontjától, azaz 2008. december 5-étől kezdve számítandó 2009. június 5-ig, mivel az, hogy a BPP nem tesz eleget pénzügyi kötelezettségeinek, súlyos negatív hatással járhat a portugál pénzügyi szektorra. A 2011/346 határozat értelmében a Bizottság ugyanakkor megállapította, hogy a támogatás nem összeegyeztethető, mivel az Estado português nem nyújtott be szerkezetátalakítási tervet a fent hivatkozott hat hónapos határidőn belül, amin a támogatási intézkedés jóváhagyása alapult. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a 2011/346 határozat nem jelöli meg pontosan azokat az okokat, amelyek folytán az, hogy az Estado português nem nyújtotta be a BPP szerkezetátalakítási tervét, befolyásolja a 2009. március 13-i határozatban foglalt, érintett támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó megállapítást, különösen a 2008. december 5. és 2009. június 5. közötti időszak vonatkozásában.
- 22 Harmadsorban, a kérdést előterjesztő bíróság szerint ellentmondás van a 2011/346 határozat indokolása, valamint rendelkező része között a tekintetben, hogy a garanciát mely időponttól kezdve kell jogellenesnek tekinteni. E határozat (24) preambulumbekkezdéséből az következik ugyanis, hogy a támogatás 2009. június 6-ától kezdődően vált jogellenessé. Az említett határozat (72) preambulumbekkezdése pontosítja mindazonáltal, hogy a támogatás nem volt a belső piaccal összeegyeztethető 2008. december 5. és 2010. április 15. között. A 2011/346 határozat rendelkező része viszont kizárólag azt mondja ki, hogy a támogatás nem összeegyeztethető a belső piaccal. Az, hogy melyik időponttól kell az említett garanciát jogellenesnek tekinteni, meghatározza a támogatás összegének számítását.
- 23 Végül, negyedsorban, a kérdést előterjesztő bíróság arra hivatkozik, hogy a CIRE 91. cikke (2) bekezdésének a jelen ügyben való alkalmazása az Estado português által visszatérítettendő összeg csökkenését eredményezheti. Annak a meghatározására van tehát szükség, hogy a 659/1999 rendelet 14. cikke akadályozza-e, hogy az előírt feltételek teljesülése esetén az állam által visszatérítettendő összeg a CIRE 91. cikke (2) bekezdésének alkalmazásában csökkenjen.
- 24 Ilyen körülmények között a Tribunal do Comércio de Lisboa (lisszaboni kereskedelmi bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„1) Megsértette-e a [2011/346] határozat az indokolási kötelezettséget:

- a) azáltal, hogy nem jelölte meg azon okot, amely miatt a [z Estado português] által nyújtott garancia érinti a tagállamok közötti kereskedelmet?

- b) azáltal, hogy nem tisztázta azon okot, amely miatt a garancia formájában nyújtott támogatást, amelyet először az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének hatálya alá tartozónak ítélt, később a [belső] piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánította?
- 2) Ellentmondás van-e a [2011/346] határozat indokolása és rendelkező része között azon időpontot illetően, amelytől kezdődően a [támogatás] jogellenessé vált: 2008. december 5. vagy 2009. június 5.?
- 3) Ellentétes-e a [2011/346] határozat az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének rendelkezésével, amennyiben a nyújtott garancia nem érintette a tagállamok közötti kereskedelmet, különös tekintettel a kölcsön céljára és annak tényleges felhasználására, valamint azon tényre, hogy a kedvezményezett 2008. december 1-jétől nem végez [gazdasági] tevékenységet?
- 4) Ellentétes-e a [2011/346] határozat az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésével, amennyiben egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére nyújtanak támogatást, és az ezen ok miatt összeegyeztethető-e a [belső]piaccal?”
- 25 Másodlagos jelleggel a Tribunal do Comércio de Lisboa előterjeszti továbbá az alábbi kérdést:

„Ellentétes-e a konkrét esetben alkalmazandó 659/1999 rendelet 14. cikkének (1) és (2) bekezdésével a visszatérítendő összeg csökkentése, ha ugyanezen szabály megkülönböztetés nélkül a fizetéképtelen társaság valamennyi hitelezőjére alkalmazandó?

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az elfogadhatóságról

- 26 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem öt kérdést tartalmaz, amelyek közül a négy első a 2011/346 határozat érvényességére, az ötödik pedig a 659/1999 rendelet 14. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozik. Külön vizsgálandó egyfelől a négy első, másfelől az ötödik kérdés elfogadhatósága.

A 2011/346 határozat érvényességére vonatkozó kérdések elfogadhatóságáról

- 27 A portugál kormány azt állítja, hogy 2011/346 határozat érvényességére vonatkozó kérdések elfogadhatatlanok. A TWD Textilwerke Deggendorf ítéletre (C-188/92, EU:C:1994:90) hivatkozva e kormány azt állítja, hogy mivel ő nem nyújtott be keresetet a Törvényszéknél e határozat megsemmisítése iránt, e határozat vele szemben jogerőre emelkedett, miáltal annak érvényessége nem kérdőjelezhető meg a nemzeti bíróság előtt. Egyébként a 2011/346 határozat végrehajtásának felfüggesztése iránt nem nyújtottak be kérelmet. Azt tehát olyan módon kell végrehajtani, hogy lehetővé tegye a támogatás azonnali és hatékony visszatéríttetését.
- 28 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy TWD Textilwerke Deggendorf ítéletében (EU:C:1994:90, 17. pont) a Bíróság megállapította, hogy nincs arra lehetőség, hogy az olyan bizottsági határozat tárgyát képező állami támogatás kedvezményezettje, amelyet közvetlenül kizárólag azon tagállamnak címeztek, amely tagállamban e kedvezményezett illetőséggel rendelkezik, amely kedvezményezett minden kétséget kizáróan megtámadhatta volna e határozatot, ám az erre az EUMSZ 263. cikk hatodik bekezdésében előírt jogvesztő határidőt lejárni hagyta, eredményesen megkérdőjelezze e határozat jogszerűségét a nemzeti bíróságok előtt (lásd továbbá: Nachi Europe ítélet C-239/99, EU:C:2001:101, 30. pont; Lucchini-ítélet, C-119/05, EU:C:2007:434, 55. pont). A Bíróság ugyanis megállapította, hogy az ezzel ellentétes megoldás elfogadása annak elismerését jelentené, hogy a

támogatás kedvezményezettje megkerülheti a határozat jogerejét, amely a jogbiztonság elvének értelmében a jogorvoslati határidő lejártát követően minden határozat sajátja (Nachi Europe ítélet, EU:C:2001:101, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 29 Az ezen ítélkezési gyakorlat alapját képező helyzet nem azonos az alapeljárás tárgyát képező helyzettel. Az ezen utóbbi ügy tárgyát képező támogatás kedvezményezettjéről ugyanis, aki az EUMSZ 263. cikk hatodik bekezdése által előírt határidőn belül keresetet nyújtott be a Törvényszékhez a 2011/346 határozat megsemmisítése iránt, amely a Banco Privado Português és Massa Insolvente do Banco Privado Português kontra Bizottság (EU:T:2014:1077) ítélethez vezetett, nem állítható, hogy célja e határozat jogerejének akként történő megkerülése lenne, hogy annak érvényességét vitatja a kérdést előterjesztő bíróság előtt.
- 30 Egyebekben, mivel a Bíróság által a TWD Textilwerke Deggendorf (EU:C:1994:90) ítélet 18. pontjában kimondott megoldás valamely uniós aktus jogereje megkerülésének kockázatán alapul, az csak olyan fél tekintetében alkalmazható, aki valamely európai uniós aktus jogellenes jellegére hivatkozik a nemzeti bíróság előtt, noha ezen aktus megsemmisítése iránt – minden kétséget kizáróan – keresetet nyújthatott volna be az EUMSZ 263. cikk alapján, de ezt az előírt határidőn belül elmulasztotta megtenni. Következésképpen az a körülmény, hogy az Estado português, amely nem vitatja a 2011/346 határozat jogszerűségét a nemzeti bíróság előtt, nem nyújtott be keresetet a Törvényszék előtt e határozat megsemmisítése iránt, irreleváns az említett határozat érvényességére vonatkozó kérdések elfogadhatóságának értékelése szempontjából.
- 31 Végül, a TWD Textilwerke Deggendorf (EU:C:1994:90) ítéletből nem következik, hogy egy uniós aktus érvényességére vonatkozó előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatósága ahhoz a tényhez lenne kötve, hogy az EUMSZ 278. cikk alapján kérelmet nyújtottak be ugyanezen aktus végrehajtásának felfüggesztése iránt. Ez az ítélet ugyanis nem azon uniós aktus végrehajtható jellegére utal, amelynek érvényességét megkérdőjelezik, hanem annak a veszélyén alapul, hogy ezen aktus jogerejét megkerülik.
- 32 Ennélfogva az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első négy, a 2011/346 határozat érvényességére vonatkozó kérdés elfogadható.

A 659/1999 rendelet 14. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozó kérdés elfogadhatóságáról

- 33 A Bizottság szerint az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem indokolja meg e kérdés relevanciáját. A Bizottság következképpen úgy véli, hogy e kérdés elfogadhatatlan.
- 34 Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság kizárólagos feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szükségességét az ügydöntő határozat meghozatalához, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (lásd különösen: Kamberaj-ítélet C-571/10, EU:C:2012:233, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit végzés, C-24/13, EU:C:2014:40, 39. pont).
- 35 Azonban saját hatáskörének vizsgálata céljából a Bíróság jogosult megvizsgálni azokat a körülményeket, amelyek között a nemzeti bíróság hozzá fordult. Ugyanis az az együttműködési szellem, amelynek az előzetes döntéshozatalra utalás működését jellemeznie kell, megköveteli azt, hogy a nemzeti bíróság tekintettel legyen a Bíróságra bízott feladatra, amely nem más, mint a tagállamok igazságszolgáltatásához való hozzájárulás, és nem pedig az általános vagy hipotetikus kérdésekkel

kapcsolatos tanácsadó vélemények megfogalmazása (lásd: Kamberaj-ítélet EU:C:2012:233, 41. pont et az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, és Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit végzés, EU:C:2014:40, 40. pont).

- 36 E tekintetben a Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (lásd: Kamberaj-ítélet, EU:C:2012:233, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit végzés, EU:C:2014:40, 41. pont).
- 37 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság abból a célból kéri a Bíróságot a 659/1999 rendelet 14. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezésére, hogy mérlegelni tudja a CIRE 91. cikk (2) bekezdésének ezen rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségét.
- 38 Ugyanakkor a Bíróság előtt benyújtott ügyiratok egyikéből sem tűnik ki, hogy az alapeljárásban a CIRE 91. cikkének (2) bekezdését kellene alkalmazni. Az említett rendelkezés ugyanis „[a] fizetési képtelenség megállapításának időpontjában még esedékessé nem vált” olyan követelésekre vonatkozik, „amely[ek] után ügyleti kamat nem jár vagy amely[ek] után a törvényes kamatnál alacsonyabb mértékű kamat jár”.
- 39 Márpedig az Estado português alapügy tárgyát képező követelése a BPP felszámolási eljárásának megindítása, 2010. április 15-e előtt vált esedékessé. Ugyanis, amint arra a 2011/346 határozat (24) preambulumbekézése emlékeztet, az alapügy tárgyát képező állami támogatást az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése értelmében mindenképpen jogellenesnek kellett tekinteni 2009. június 6-ától, mivel a 2009. március 13-i határozat e támogatást hat hónapos időszakra, azaz 2009. június 5-ig nyilvánította a belső piaccal összeegyeztethetőnek.
- 40 Egyébként a kérdést előterjesztő bíróság csupán hipotetikus jelleggel veti fel a CIRE de 91. cikk (2) bekezdésének az alapeljárás tekintetében való alkalmazhatóságát.
- 41 E feltételek mellett meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdés az uniós jognak nem olyan értelmezésére vonatkozik, amely választ nyújtana valamely, a kérdést előterjesztő bíróság által hozandó határozattal kapcsolatos objektív szükségletre (lásd: Abt és társai végzés, C-194/10, EU:C:2011:182, 37. pont; Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit végzés, EU:C:2014:40, 44. pont).
- 42 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik, a 659/1999 rendelet 14. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozó kérdés elfogadhatatlan.

Az ügy érdeméről

Az első kérdés első részéről és a harmadik kérdéstről

- 43 E kérdéseivel, amelyeket együtt célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ egyrészt, hogy a garancia EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének értelmében vett „állami támogatásnak” való minősítése kellően indolt-e arra tekintettel, hogy a 2011/346 határozat nem jelöli meg azon okot, amelynek folytán e garancia érinti a tagállamok közötti kereskedelmet. Másrészt e bíróság azt kívánja tudni, hogy a Bizottság helytállóan állapíthatta-e meg, hogy a garancia e

kereskedelmet érinti az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének értelmében, tekintettel azon kölcsön céljára, amelyhez e garancia kapcsolódott, valamint azon tényre, hogy a kedvezményezett 2008. december 1- jétől nem végez gazdasági tevékenységet.

- 44 Amint az a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik, az EUMSZ 296. cikkben előírt indokolásnak igazodnia kell a szóban forgó jogi aktus természetéhez, valamint abból világosan és egyértelműen ki kell tűnnie a jogi aktust kibocsátó intézmény érvelésének oly módon, hogy az érdekeltek megismerhessék a meghozott intézkedés indokait, a hatáskörrel rendelkező bíróság pedig gyakorolhassa felülvizsgálati jogkörét (Nuova Agricast ítélet C-390/06, EU:C:2008:224, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 Mivel az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” való minősítés megköveteli, hogy az e rendelkezésben előírt valamennyi feltétel teljesüljön (Bizottság kontra Deutsche Post ítélet, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Ministerio de Defensa és Navantia ítélet, C-522/13, EU:C:2014:2262, 19. pont), a Bizottság ilyen minősítést tartalmazó határozatának meg kell jelölnie azon okokat, amelyek folytán ezen intézmény úgy véli, hogy az érintett állami intézkedés valamennyi említett feltételt teljesíti.
- 46 Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a 2011/346 határozat jogilag megkövetelt indokolást tartalmaz-e a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében foglalt feltételével kapcsolatban, emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottságnak nem azt kell bizonyítania, hogy valamely állami intézkedésnek tényleges hatása van e kereskedelemre, és hogy egyébként a verseny ténylegesen torzult. Csak azt kell megállapítania, hogy az említett intézkedés képes ilyen hatást gyakorolni (lásd ebben az értelemben: Unicredito Italiano ítélet, C-148/04, EU:C:2005:774, 54. pont; Cassa di Risparmio di Firenze és társai ítélet, C-222/04, EU:C:2006:8, 140. pont; Libert és társai ítélet, C-197/11 és C-203/11, EU:C:2013:288, 76. pont; Eventech ítélet, C-518/13, EU:C:2015:9, 65. pont).
- 47 A jelen ügyben hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság megállapítást tett olyan tényezőkről, amelyek azt mutathatják, hogy az az előny, amelyben BPP részesült, érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet. A Bizottság e célból a 2011/346 határozat (58) preambulumbekkezdésében a BPP versenyhelyzetének a bankágazat többi intézményével szembeni megerősítésére hivatkozik. Az említett határozat (59) preambulumbekkezdésében emlékeztet továbbá a BPP tevékenységeire, valamint a hazai és nemzetközi piacon betöltött szerepére. Ugyanezen határozat (9) preambulumbekkezdése pontosítja, hogy a BPP jelen van két tagállamban, és magánbanki, vállalati tanácsadói és magántőke-szolgáltatásokat nyújt.
- 48 A jelen ítélet 44–46. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat fényében meg kell állapítani, hogy a 2011/346 határozat jogilag megkövetelt módon indokolt, amennyiben világos és egyértelmű módon tünteti fel azon okokat, amelyek folytán az intézmény, az aktus kibocsátója, úgy ítélte meg a 2011/346 határozat (60) preambulumbekkezdésében, hogy a tagállamok közötti kereskedelem EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett érintettsége a jelen esetben bizonyosságot nyert.
- 49 Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a Bizottság helytállóan állapíthatta-e meg, hogy a garancia az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, a jelen ítélet 46. pontjából az következik, hogy valamely nemzeti intézkedés „állami támogatásnak” való minősítéséhez elegendő azt megvizsgálni, hogy ezen intézkedés érintheti-e a tagállamok közötti kereskedelmet.
- 50 E tekintetben meg kell állapítani, hogy azon kölcsön célja, amelyhez a garancia kapcsolódott, és amely, amint az a 2011/346 határozat (13) preambulumbekkezdéséből kitűnik, csak a BPP betéteseinek és más hitelezőinek kifizetésére volt felhasználható, nem akadályozza, hogy a garancia érintse a tagállamok közötti kereskedelmet.

- 51 Ugyanis a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének feltételével kapcsolatban a Bíróság kimondta, hogy ha az állam által nyújtott támogatás valamely vállalkozás helyzetét megerősíti a tagállamok közötti kereskedelemben versenytársaival szemben, úgy kell tekinteni, hogy a támogatás érinti ezt a kereskedelmet. Ezzel kapcsolatban az a körülmény, hogy valamely gazdasági ágazat, például a pénzügyi szolgáltatások ágazata uniós szinten jelentős liberalizálási folyamat tárgyát képezte, ami fokozta a tőke Szerződés által előírt szabad mozgása következtében esetlegesen már fennálló versenyt, a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt tényleges vagy potenciális hatással ruházta fel a támogatást (lásd ebben az értelemben: Cassa di Risparmio di Firenze és társai ítélet, EU:C:2006:8, 141, 142 és 145. pont, első francia bekezdés).
- 52 Márpedig a garancia előnyt biztosított a BPP számára, amely, amint az kitűnik a 2011/346 határozat (57) preambulumbekkezdéséből, kedvezőbb pénzügyi feltételekkel juthatott kölcsönhöz, mint amelyekkel ugyanilyen körülmények között a piacon más vállalkozások általában hozzájuthattak volna, ha ilyen kölcsön egyáltalán rendelkezésre állt volna. Ilyen körülmények között e határozat helytálló módon állapítja meg (59) preambulumbekkezdésében, hogy a BPP tevékenysége, valamint a nemzeti és nemzetközi pénzügyi piacokon betöltött szerepe miatt lehetséges, hogy ez az előny hatással van a versenyre és a tagállamok közti kereskedelemre. Ugyanis, amint azt a Bizottság megállapítja, a garanciának köszönhetően megvalósult tőkeinjekció nélkül a BPP ügyfelei valószínűleg egy másik versenytárs bankhoz pártoltak volna azon pillanattól kezdve, hogy a BPP pénzügyi nehézségek jeleit mutatta.
- 53 A BPP kereskedelmi tevékenységének állítólagos befejezése a Bizottságnak ezen, a 2011/346 határozat (59) preambulumbekkezdésében foglalt megállapítását nem teheti kétségessé.
- 54 Ugyanis, még akár azt feltételezve is, hogy a tevékenység befejezése megállapítást nyert, a BPP 2010. április 15-ig, banki engedélyének visszavonásáig újrakezdhetette volna rendes kereskedelmi tevékenységét. Következésképpen a Bizottság helytállóan állapította meg a 2011/346 határozat (59) preambulumbekkezdésében, hogy a BPP csak 2010. április 15-től veszítette el azon lehetőségét, hogy újra belépjen a piacra, és esetleg torzítsa a versenyt és befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet.
- 55 Következésképpen az első kérdés első részének és a harmadik kérdésnek a vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan tényezőt sem, amely érintheti a 2011/346 határozat érvényességét.

– Az első kérdés második részéről és a második kérdéstről

- 56 A kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy a 2011/346 határozat indokolása nem hibás-e azáltal, hogy a támogatást, amelyet a belső piaccal összeegyeztethetőnek ítélt, a határozat később a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánította. A kérdést előterjesztő bíróság választ vár arra is, hogy az említett határozat nem ellentmondó indokokon nyugszik-e, amennyiben azt mondja ki egyrészt, (24) preambulumbekkezdésében, hogy a támogatás 2009. június 6-tól vált jogellenessé, másrészt, (71) és (72) preambulumbekkezdésében, hogy ugyanezen támogatást 2008. december 5-től kezdve kell a belső piaccal összeegyeztethetetlennek tekinteni.
- 57 Ezzel kapcsolatosan emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének első mondata a tagállamok részére minden támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékkal kapcsolatosan tájékoztatási kötelezettséget ír elő. Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének utolsó mondata értelmében a támogatást nyújtani kívánó tagállam a tervezett intézkedéseket nem hajthatja végre, amíg az említett eljárásban végső bizottsági határozat nem születik. Az e rendelkezésben meghatározott tilalom célja annak a biztosítása, hogy valamely adott támogatás ne fejthesse ki hatásait, még mielőtt a Bizottság ésszerű határidőn belül részletesen megvizsgálhatta volna a tervezett támogatási intézkedéseket, és

adott esetben megindíthatna volna az e cikk (2) bekezdésében megállapított eljárást (lásd ebben az értelemben: Franciaország kontra Bizottság ítélet, C-301/87, EU:C:1990:67, 17. pont; CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet, C-199/06, EU:C:2008:79, 33–36. pont).

- 58 Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése az új tervezett támogatásokra vonatkozó előzetes ellenőrzési rendszert állít fel (Lorenz-ítélet, 120/73, EU:C:1973:152, 2. pont; CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet, EU:C:2008:79, 37. pont; Deutsche Lufthansa ítélet, C-284/12, EU:C:2013:755, 25. pont).
- 59 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy jogellenes az a támogatási intézkedés, amelyet az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdéséből eredő kötelezettségek megsértésével hajtanak végre. Ezt az értelmezést másfelől a 659/1999 rendelet 1. cikkének f) pontja is megerősíti (lásd: Residex Capital IV ítélet, C-275/10, EU:C:2011:814, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 60 A Bizottságnak még olyan esetben is meg kell vizsgálnia a tervezett támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségét, ha a tagállam megsérti a támogatási intézkedések végrehajtására vonatkozó tilalmat, és a támogatás ennél fogva jogellenes. Márpedig a Bíróság már kimondta, hogy a Bizottság támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó határozata nem érinti e támogatásnak az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének utolsó mondatában foglalt tilalom megsértéséből fakadó jogellenességét. Minden más értelmezés csak azt segítené elő, hogy az érintett tagállam figyelmen kívül hagyja az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének utolsó mondatát, és ezzel megfoszsa e rendelkezést hatékony érvényesülésétől (lásd ebben az értelemben: Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires és Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon ítélet, C-354/90, EU:C:1991:440, 16. pont; CELF és ministre de la Culture et de la Communication ítélet, EU:C:2008:79, 40. pont).
- 61 Ilyen körülmények között az, hogy a 2011/346 határozat különböző időpontokat említ arra vonatkozóan, hogy az állami támogatást mikortól kell egyrészt jogellenesnek, másrészt a belső piaccal összeegyeztethetetlennek tekinteni, nem utal semmilyen ellentmondásra a határozat alapját képező indokolásban.
- 62 Egyébként a 2011/346 határozat (20), (21), (57) és (67)–(71) preambulumbekendése jogilag megkövetelt módon megjelöli azokat az okokat, amelyek folytán a garanciát a belső piaccal összeegyeztethetetlennek kell nyilvánítani akkor is, ha a 2009. március 13-i határozat azt állapította meg, hogy a támogatás bizonyos feltételek mellett összeegyeztethető.
- 63 A 2011/346 határozat (20), (21), (57), (67), (68) és (70) preambulumbekendéséből kitűnik ugyanis, hogy a 2009. március 13-i határozat átmeneti jellegű volt, és azt a portugál hatóságok által vállalt kötelezettségekre tekintettel fogadták el, amelyek egyrészt arra vonatkoztak, hogy a garancia érvényességét 2009. június 5-én túl nem hosszabbítják meg előzetes bejelentés és a Bizottság jóváhagyása nélkül, másrészt hogy hat hónapos határidőn belül, azaz legkésőbb 2009. június 5-éig benyújtják a BPP szerkezetátalakítási tervét. Márpedig a 2011/346 határozat (67) preambulumbekendése megállapítja, hogy a portugál hatóságok kétszer is meghosszabbították a garanciát előzetes bejelentés és a Bizottság jóváhagyása nélkül, és hogy a szerkezetátalakítási tervet azt követően sem nyújtották be, hogy a Bizottság erre felszólította a Portugál Köztársaságot. A Bizottság következképpen azt követően állapította meg a 2011/346 határozat (71) preambulumbekendésében, hogy a garancia összeegyeztethetetlen a belső piaccal, hogy emlékeztetett azokra a feltételekre, amelyekhez a támogatási intézkedés kötve van, és megállapította, hogy e feltételeket nem teljesítették.
- 64 Következésképpen az első kérdés második részének vizsgálata és a második kérdés vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan tényezőt sem, amely érintheti a 2011/346 határozat érvényességét.

A negyedik kérdéstről

- 65 Negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy a 2011/346 határozat sérti-e az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontját, amennyiben a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánít egy olyan támogatást, amely az említett rendelkezés értelmében „egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére” irányul. A továbbiakban a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja tudni, hogy e rendelkezés értelmében a garanciát a belső piaccal összeegyeztethetőnek kell-e tekinteni.
- 66 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának hatálya alá tartozó támogatások nem összeegyeztethetők *ex lege* a belső piaccal, és azokat a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilváníthatja. Ennek mérlegelése az uniós bíróságok ellenőrzése alatt eljáró Bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik (lásd ebben az értelemben: Deutsche Lufthansa ítélet, EU:C:2013:755, 28. pont).
- 67 A Bizottság az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének alkalmazása során széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, amelynek gyakorlása gazdasági és szociális szempontok komplex értékelését feltételezi (lásd ebben az értelemben: Deufil kontra Bizottság ítélet, 310/85, EU:C:1987:96, 18. pont; Olaszország kontra Bizottság ítélet, C-372/97, EU:C:2004:234, 83. pont). Tehát a Bíróság – e jogkör gyakorlásának jogszerűségét vizsgálva – nem helyettesítheti a Bizottság értékelését saját értékelésével (lásd ebben az értelemben: Spanyolország kontra Bizottság ítélet, C-169/95, EU:C:1997:10, 34. pont; Unicredito Italiano ítélet, EU:C:2005:774, 71. pont).
- 68 Az alapeljárás alperesei azt állítják, hogy a 2011/346 határozat (64)–(76) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a Bizottság a garanciának a belső piaccal való összeegyeztethetlenségét tisztán eljárási szabályok megsértésére vonatkozó indokok alapján állapította meg, nevezetesen azon körülmény alapján, hogy a Portugál Köztársaság kétszer is meghosszabította a garanciát anélkül, hogy azt előzetesen bejelentette volna a Bizottságnak, és a hozzájárulását kérte volna, valamint azon tény alapján, hogy e tagállam nem nyújtotta be a BPP szerkezetátalakítási tervét a 2009. március 13-i határozatban megjelölt határidőn belül. A Bizottság így elmulasztotta mérlegelni, hogy a szóban forgó támogatás az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának értelmében az érintett tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére irányult-e.
- 69 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állam által a pénzügyi intézeteknek a gazdasági világválsággal összefüggésben nyújtott garanciák EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának fényében történő értékelésével kapcsolatban a Bizottság a bankokról szóló közlemény elfogadásával korlátozta saját mérlegelési jogkörének gyakorlását. A Bizottság következképpen nem térhet el az e közleményben foglalt szabályoktól anélkül, hogy ne tenné ki magát annak, hogy egyes esetekben az általános jogelvek – mint az egyenlő bánásmód, a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvének – megsértése címén felelősségre vonják (lásd: Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 211. pont).
- 70 Márpedig a bankokról szóló közleményből következik, hogy az állami garancia nyújtását sürgősségi intézkedésnek kell tekinteni, következésképpen annak szükségképpen átmenetinek kell lennie (13. és 24. pont). Az ilyen garanciát a kedvezményezett szerkezetátalakítására vagy felszámolására vonatkozó intézkedésnek is kell kísérnie (29–31. pont).
- 71 2009. március 13-i határozatában a Bizottság a bankokról szóló közlemény kritériumait alkalmazta. Amint az e határozat (39) preambulumbekzdéséből kitűnik, a Bizottság a garanciát hat hónapos időszakra, azaz 2009. június 5-ig hagyta jóvá azzal a feltétellel, hogy a Portugál Köztársaság, vállalásának megfelelően, legkésőbb ugyanezen időpontig benyújtja a szerkezetátalakítási tervet. A Bizottság az említett határozat (34) preambulumbekzdésében pontosította, hogy az állami támogatás általa végzett értékelése nincs befolyással arra az értékelésre, amelyet a Bizottságnak akkor kellene elvégeznie, ha az

intézkedést meghosszabbítanak a hat hónapos határidőn túl, és ugyanezen határozat (41) preambulumbekzdésében emlékeztetett arra, hogy a garancia bármilyen meghosszabbítását előzetesen be kell neki jelenteni.

- 72 A Bizottság ugyancsak a bankokról szóló közlemény tiszteletben tartása mellett állapította meg a 2011/346 határozat (67), (70) és (71) preambulumbekzdésében, hogy a 2009. március 13-i határozatban megjelölt hat hónapos határidő lejártával azok a releváns kritériumok, amelyek alapján ezen intézmény a szóban forgó támogatásra vonatkozó ideiglenes engedélyt kiadta, már nem teljesülnek, mert a portugál hatóságok, vállalásukkal ellentétben, egyrészt elmulasztották a BPP szerkezetátalakítási tervének a megjelölt határidőn belül történő benyújtását, másrészt az említett hatóságok kétszer is meghosszabbították a garanciát a legfeljebb hat hónapos határidőn túl, anélkül hogy e meghosszabbításokat formálisan bejelentették volna a Bizottságnak.
- 73 A 2009. március 13-i határozat (39) preambulumbekzdéséből és a 2011/346 határozat (71) preambulumbekzdéséből kitűnik ugyanis, hogy a Bizottság a garancia árképzési szintjét, amely a bankokról szóló közlemény által általában megkövetelnél jelentősen alacsonyabb volt, kizárólag rövid időszakokra, és azzal a feltétellel fogadhatta el, hogy Portugália szerkezetátalakítási vagy felszámolási tervet nyújt be, amely kellőképpen minimalizálja a verseny torzulását.
- 74 Az alapeljárás felpereseinek állításával ellentétben az állami garancia formájában nyújtott támogatás időbeli korlátozása és a garancia ebből eredő minden meghosszabbításának bejelentésére vonatkozó kötelezettség, csakúgy mint az említett garancia kedvezményezettjének a szerkezetátalakítási terv benyújtására vonatkozó kötelezettsége, nem egyszerű formalitásnak tekintendő, hanem ahhoz szükséges feltételnek, hogy e támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek lehessen nyilvánítani, továbbá olyan eszköznek, amely annak biztosítását célozza, hogy a valamely nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak nyújtott sürgősségi támogatás ne haladja meg azt a mértéket, amely az érintett közérdekű cél, jelen esetben a nemzetgazdaságban bekövetkezett súlyos zavar elkerülése megvalósításához szükséges.
- 75 Következésképpen a negyedik kérdés vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan tényezőt sem, amely érintheti a 2011/346 határozat érvényességét.
- 76 A fenti megfontolások teljességéből következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett kérdések vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan tényezőt sem, amely érintheti a 2011/346 határozat érvényességét.

A költségekről

- 77 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A Tribunal do Comércio de Lisboa (Portugália) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan tényezőt sem, amely érintheti a Portugália által a BPP számára állami garancia formájában nyújtott C 33/09 (korábbi NN 57/09, CP 191/09) állami támogatásról szóló, 2010. július 20-i 2011/346/EU bizottsági határozat érvényességét.

Aláírások

i — A jelen szöveg 28. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.